

Kaupunginhallitus 26.01.2026 § 21

§ 21

Valtuustokysymys Nuuksion Laihalammen myrkyttämisestä ja tähän liittyvästä kaupungin tiedottamisesta (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Heinonen Miina

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Hannele Kerolan ym. 20.8.2025 jättämään valtuustokysymykseen Nuuksion Laihalammen myrkyttämisestä ja tähän liittyvästä kaupungin tiedottamisesta sekä toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuustokysymys

Hannele Kerola ja 26 muuta valtuutettua ovat jättäneet 20.8.2025 valtuustokysymyksen "Nuuksion Laihalammen myrkyttämisestä ja tähän liittyvästä kaupungin tiedottamisesta".

Espoon kaupunki ilmoitti lokakuussa 2024, että Nuuksion Hakjärven luonnonsuojelualueella sijaitsevasta Laihalammesta on löytynyt haitallinen vieraslaji, aurinkoahven. Lajin leviämisen estämiseksi lammelle asennettiin verkko, sillä aurinkoahven uhkasi levitä Nuuksion Pitkäjärveen ja heikentää alueen alkuperäisten lajien elinmahdollisuuksia.

Elokuussa 2025 Espoo ja Uudenmaan ELY-keskus poistivat aurinkoahvenet Laihalammesta rotenonpitoisella liuoksella. Rotenon on myrkyllistä kaloille, mutta vähemmän haitallista linnuille ja nisäkkäille. Lammen käyttö kiellettiin noin kuukaudeksi, ja alueella kehoitettiin välttämään liikkumista. Altistusoireiden ilmetessä ohjeistettiin ottamaan yhteyttä Myrkytystietokeskukseen.

Kaupunki perusteli toimenpidettä sillä, että Laihalammesta on vesiyhteys Nuuksion Pitkäjärven kautta Espoonlahteen, ja vieraslajin leviäminen olisi

merkittävä uhka Espoon vesistöjen monimuotoisuudelle. Tiedottaminen rajoitettiin alueellisesti Laihalampeen.

Vastaus valtuustokysymykseen

1. Onko kaupunki ollut tietoinen, että vuoden 2024 lokakuussa Laihalampeen asennettu verkkorakennelma, jonka tarkoitus oli estää aurinkoahvenen leviäminen Nuuksion Pitkäjärveen, oli rikottu?

Kyllä oli. Verkkorakennelmaa oli painettu kasaan, mutta se on ollut paikoillaan koko ajan. Verkkoa tarkkailtiin tasaisin väliajoin etenkin syksyllä, jotta lehdet eivät tukkineet verkkoa ja siten vaikuttaisi noron virtaukseen.

2. Miksi kaupunki ryhtyi aurinkoahvenen hävittämiseen vasta 10 kuukautta sen jälkeen, kun aurinkoahvenia oli havaittu Laihalammessa?

Laihalammen torjuntaan ryhdyttiin yhdessä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa ja se suunniteltiin yhteistyössä eri viranomaisten kanssa. Asiantuntijoina torjunnassa toimivat mm. Uudenmaan ELY-keskus sekä Varsinais-Suomen ELY-keskus, joilla on kokemusta akvaattisten vieraslajien torjunnasta. Haitallisten vieraslajien poisto on EU:n vieraslajiasetuksen (EU) N:o 1143/2014 mukaista toimintaa.

CFT Legumine -kemikaaliin (myöhemmin Rotenon) päädyttiin ELY-keskuksien suosituksesta muiden vaihtoehtojen ollessa mahdottomia lammen sijainnin ja ominaisuuksien takia. Lisäksi torjunta-aineen tilaaminen ja torjunnan hankinta veivät oman aikansa. Tuotteen valmistajan mukaan Rotenon ei kestä jäätymistä, joten tuotteen toimitus oli mahdollista vasta keväällä.

Rotenonin käytössä parhaaksi ajankohdaksi osoittautui loppukesä, koska lämpimässä vedessä aine vaikuttaa ja hajoaa nopeimmin. Silloin myös kaikki kalanpoikaset ovat kuoriutuneet ja kalat ovat aktiivisia, mikä tekee torjunnasta tehokkaampaa.

Torjunnan suunnittelu tehtiin huolellisesti ja ajankohta valittiin siten, että alueella olisi mahdollisimman vähän virkistyskäyttöä, se aiheuttaisi mahdollisimman vähän haittaa luonnolle ja lammen ekologialle, Laihalammesta lähtevä kausikuiva noro olisi mahdollisimman kuiva ja ajankohta olisi sopiva torjunnan onnistumiseen.

3. Miksi kaupunki ei etukäteen selvittänyt myrkyttämisen vaikutusalueella asuvia asukkaita ja tiedottanut myrkyttämisestä laajasti ja hyvissä ajoin ennen toimenpidettä?

Viestintä suunniteltiin etukäteen yhteistyökumppanien kanssa, mutta valitettavasti siinä keskityttiin itse Laihalampeen ja sen aivan välittömään ympäristöön. Inhimillisen erehdyksen takia noron varren asukkaille viestittiin vasta torjunnan jälkeen.

4. Miksi Laihalampeen ei tehty patoa myrkyn vaikutusajaksi ja siten estetty myrkyn leviämistä puron kautta Nuuksio Pitkäjärveen?

Torjunta suunniteltiin mm. Uudenmaan ELY-keskuksen sekä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa, joilla on kokemusta vieraslajien

torjunnasta. Padolle ei koettu tarvetta noron heikon virtaaman ja kuivuuden takia. Rotenon ei ole vesiliukoinen ja painui levityksen jälkeen lammen pohjaan.

5. Miten kaupunki saattoi jättää huomioimatta, että Laihalammesta on yhteys Nuuksion Pitkäjärveen, jolloin myrkky pääsi leviämään puroon ja sitä kautta Pitkäjärveen ja saattoi näin vaarantaa puronvarren asukkaiden ja eläinten terveyden.

Laihalammesta lähtevä noro on kausikuiva ja torjunnan ajankohta suunniteltiin niin, ettei Laihalammesta pääse noroon haitallisia pitoisuuksia. Torjunnan ajankohtana noron virtaama oli heikko/olematon ja norosta osa oli kuivana. Haitallisia pitoisuuksia ei ole päässyt noron kautta Nuuksion Pitkäjärveen eikä torjunta-aine ole vaarantanut puron varren asukkaiden tai eläinten hyvinvointia.

6. Onko aurinkoahvenen hävittämiseksi suunnitteilla vastaavanlaisia toimenpiteitä espoolaisissa järvissä tai lammissa?

Tällä hetkellä ei ole, mutta mikäli aurinkoahvenia löydetään Espoon kaupungin omistamista lammissa tai muista vesistöistä, asia päätetään tapauskohtaisesti yhdessä Lupa- ja valvontaviraston kanssa.

Nuuksion Laihalammella tehdään tulevana kesänä koekalastuksia, jotta voidaan olla varmoja torjunnan onnistumisesta.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustokysymys Miksi alueen asukkaita ei tiedotettu Laihalammen myrkyttämisestä ja estetty myrkyn leviäminen Nuuksion Pitkäjärveen? Hannele Kerola + 26 kvalt.

Tiedoksi